

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Илази свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 н. месечно. — Преплата се шаље Корнелу Јовановићу, који се из љубави према позоришту примио да разашље овај лист.

УСПОМЕНА НА ПОКОЈНОГ ПРИЈАТЕЉА.

V.

(Наставак.)

Појава друга.
Драгомир и Вожа.

Божа (пева.)
Ја сам шегрт Божа
Чизмарског заната,
Нити имам кожа,
Нит' имам алата!

Мајстор свак' ме тера:
„Тај ни за што није,
„Одоше због њега
„Све нам муштерије.“

А због чег' су от'шли,
Видећете сада,
Слушајте, па каж'те,
Ко право имаде.

Једног чизма тишти —
„Ако ј' скинут' могу?“ —
Ухватим, новучем,
Уганем му ногу.

Е, јесам сад ја крив,
Ил' је мајстор био,
Што му ј' тако уске
Чизме направио?

Другом су дугачке,
Ногу му бламира,
— Да их брзо скратим,
Јер музика свира.

„Одмах ће то бити!“
Ја му на то речем,
Па му 'нако с ноге,
Што ј' дуже одсечем.

Само у брзини
Што сам прегледао,
Па заједно с чизмом
Палац одсекао.

Е, јесам сад ја крив,
Ил' је мајстор био,
Зашт' му је дугачке
Чизме направио?

Трећем су широке,
Са ноге му спада,
— Дај, да брзо стесним,
Јер је променада.

А како ћу брже,
Већ натрпам смоле,
Нек' му се прилене,
Да не спадну доле.

Јест — ал' да виш после,
Не мож' да их свуче,
Псује, грди, виче,
Као бака хуче.

Е, јесам сад ја крив,
Ил' је мајстор био,
Што му је широке
Чизме направио.

Е, видите тако
Ја сирома страдам,
Отера ме мајстор
Кад се и не надам.

Ма то ништ' не чини,
Нек је Боже жива,

Па ће бити јести
Магар сувих шљива.

Јер треба ли гдегод
Писамце послати,
Ал' онако — знате —
Да не види мати,

То се одмах вели:
Божа ће већ знати,
Без да ико види,
У руке га дати.

Па кад госпођица
Божу к себи зове,
Да штифлетне купи,
А штифлетне нове,

То већ Божа знаде,
Тек отле изађе,
Да у ти штифлетни
Одговора нађе.

Ја л' када би рада
Млада госпа знати,
Када ће јој старац
Кући доћи спати.

Не због другог чега,
Ван би само рада,
Да се не уплаши
'нако изненада, —

То је одмах Божа,
Који стражу чува,
Па, кад мужа види,
У тарабу грува.

Ја л' се опет згоди,
Да би мајка стара,
С официром каквим,
Да се разговара,

То већ официру
Божа рећи знаде,

Да у старе мајке
Дуката имаде.

Е, а отај занат
Добро се и плаћа,
Кад када у новцу
Кад кад преко

Па ниједан наплат
Није тако ружан,
Јер бар нико никад
Не буде ми дужан.

Истина, да многи
По ваздан ми зборе,
Да код тог живота
Све по мене горе,

Да ме никад мајстор
Ослободит' не ће,
Е, има ли од те
Лудорије веће?

К'о да Срби не ће,
А до прве згоде,
Сетит' се и Боже,
Да га ослободе!

Драгомир.

Право, Божо, право, жив у мајке био!

Божа.

О! о! опростите, нисам вас видио,
Јер друкче за цело, рек'о бих вам веће,
Да вас Божа никад заборавит' не ће.

Драгомир.

А због чега, Божо?

Божа.

Зар сте позабили,

Да сте ми ономад дукат поклонили,
Што сам само дон'о робу с пароброда,
И у собу ун'о — пет корака хода?
Ал' Божа је поштен, Божа чувства има,
Благодаран биће таквим поклонима.
За то вам сад кажем, да ћу срећан бити,
Ако вас у чему могу послужити.

(Наставиће се.)

Ж И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Мамица“. Шљива игра у 3 чина, од Е. Сиглигетије,
преведена и посрбљена.) Приказана у уторак 6. марта о. г.
На овом смо месту већ чешће подигли свој глас против

рђаке навике многих, који имају манију, да на свој начин
„пресађују туђе умне производе у нашу домаћу књижевну
леју.“ То је та тако звана прерада и посрба. У ре-
цензијама о „Веселим дворима“ и „Злочинчевој марами“

упуштали смо се мало дубље у претрес оних, који су ради да утуктају мало и „свога масла“ у стране производе. Овде хоћемо само да кажемо, да би и за „Мамицу“ много боље било, да је остала само преведена, а не и посрбљена, пошто јој није уливен српски тип. За публику је са свим свеједно, звао ли се јунак Мита Савић, или имао какво мађарско име; појзи је до ствари и до језгре, а не до имена.

У пријатну нам дужност (према горњој непријатној) снада рецензија о приказу глумаца. На првом месту морамо споменути саму „Мамицу“ (Станићку), коју нам приказа гђца Ј. Поповићева. У тој улози беше гђца код куће, као риба у води. Ми заиста долазимо у неприлику, шта да хвалимо пре: гесте, нагласак, кретање, модулацију, или пластику. Беше то потпуна округлина без хрпавости, без сувишности, без оскудице. Не кажемо, да су те улоге свагда пријатне и благодарне по приказиваче и њихове унутрашње осећаје, али их просто мора бити. С тога и заслужује свако признање она снага, која и улоге те врсте решава на задовољство публике, а и уметности.

На место госпођице Ленке Хаџићеве, која се напрасно разболи, ступила јој сестра, гђца Босиљка Хаџићева на позорницу у улози Милице, станићкине сестричине. Гледећи приказу госпођице Б. Хаџићеве, моралосмо и нехотице помислити, за што јој се више пута не даде прилика, да се опроба и у већим улогама. У „Мамици“ увидисмо бар да им је са свим дорасла. Гђца Б. Хаџићева, која је на позорници и тако врло лева појава, има заиста и воље и способности. Говор јој је по све природан, без оног нагласка, који подсећа на пренемагање. Уверени смо, да ћемо од сад имати чешће прилике, да угледамо гђцу и у већим, тежим улогама — предрасуде улога нестати, у којој је неки део публике наше. С наше стране пак честитамо гђци свесрдно на слободној и самосталној прикази.

Остали приказивачи беху такође на свом месту. Гђа Рајковићка (Анка) и г. г. М. Ружић (Мита Савић), Марковић (Тодор Ружић), Рајковић (Светозар Миљин), Добриновић (Јоза Скочић). У опште, кад бацимо само поглед на имена њихова, не можемо ни мислити, е представа није испала добро — у њима лежи највећа гаранција. **К. Р.**

(„Ђаволови записници“, драма у 3 чина, превео М. Видуловић) приказана је у недељу 11. марта о. г.

„Ђаволови записници“ долазе међу оне глуме, којима се иде на то, да се изнесе пред гледаоце низ занимљивих и страшних призора. Писац је доста добро извео неблагодарну тему за драму: он се послужио ђаволом у људском облику, да би представио ваљан карактер у човека, у Робена, који игра главну улогу у драми. Но није писцу пошло за руком да покаже чист и некаљан карактер. Робен хоће да учини племенито дело, да врати бароници Ронкроској и имање и име и част, али Робен не иде путем правим. Робен се служи непоштеним средством, или је то њему, као младом адвокату, слободно? Робен није чист карактер ни за то, што за услугу своју није накнаде: он иште руку бароничине кћерке Марије. Не пере га ни најмање то, што он на сршетку одустаје, или управо што решава бароницу и њену кћер од задане речи, његов мотив „сиромаштво“ ни мало му не поправља карактер. О карактеру баронице и њене кћери не може бити говора. Оне су просто патнице, но

међу тим више се даде рећи о неваљалом карактеру њихових рођака: о Маркесу Лормену, о грофици Сернијевици и кавалеру Ралинијеру. Они хоће да приграбе цело имање бароничино, те не бирају пута, не осврћу се ни на што, раде са свим слободно, као да су без греха, док им Робен не стане на пут, пребацити свакоме у очи погрешку, и док им Робен не рече, да све знаде и да ће их одати. Чист карактер је Жана Готје-а. Поштени стари зидар баши се у двору бароничину и он зна тајну. Он зна, да је брачни уговор узидан у зид, али га извадити не ће никако док не чује три речи „Марсељак, муж поштен.“ Он остаје сталан, непоколебив на све претње Робенове. Његов непоколебив и некаљан карактер је, да спасе бароницу. Робен почиње, али не свршује, он не почиње, али свршује племениту цел. Карактери у опште у драми нису цртани доследно. Поред тога има и неких физичних немогућности и иначе чудноватих момената. Но ипак занима цела драма кроз све три радње, осим што мало постане „фад“ у другом чину, док се сваки час одлази у друштво, на бал, па онет враћа на позорницу. „Ђаволови записници“ јесу продукт француске романтичности, за то су и пуни пикантности и доста кокетерије, но чини нам се, да их публика радо гледа баш због страшних збитиха и неприродности, што у њима долазе. Кад човека узмемо онако, као што јесте у истини, наћи ћемо и ту ману, ако смемо тако рећи, да је рад да види и што необично и да га баш то интересује. „Ђаволски записници“ га уводе и у подземне регијоне, бар привидно, и он је задовољан. Ми не можемо са драмом бити задовољни, али ипак глуму не смемо одбацити, а и не ћемо, та она нас, као што рекосмо, занима својим страшним догађајима, и ми је можемо гледати.

Представљању наших глумаца у целини немамо ништа приговорити. Целина је врло добро испала, али ћемо споменути неке призоре код појединих особа. Гђа Максимовићка је представљала добру и љубазну кћер веома добро, али се у невољи, у беди, не зна да нађе Њена патница Марија, њена бедна Марија доста је слаба. Тек нас је у другом и трећем чину са свим задовољила игром својом. Нек се угледа у опште на матер Вилхелмину (гђу Ружићку), која је потпуно одговорила улози својој. Г. Ружићу рекла је публика сама, како је представљао; ми мислимо, то ј. доста речено. Г. гђца Б. Хаџићева, гђца Ј. Поповићева г. Зорић, С. Рајковић и г. Марковић чинили су своје, можда су и сувише учинили. Г. Лукић (Жан Готје) је имао врло кратку улогу, али тим баш тежу. „Да“ и „не“ је цела његова улога, али се те речи морају пропатити вештим кретањем и разном варијацијом гласа. Једина реч „да“ или „не“ мора исказати цео нутарњи расположеј, и г. Лукић је схватио своју тешку улогу и вешто обавио свој задатак. Само га је у трећем чину, у призору са Робеном, глас мало изневерио у један-два маха. И он је одикован изазивом од стране гледалаца. Г. Добриновић (Валентин) био би добар, да је само у једном призору умеренији био. Претерао је у илаци од страха, кад га Робен позива са собом, а тим претеривањем изгубио се прави комичан ефекат. Остали део улоге извео је добро и заслужио је потпуно признање

С. М.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

40. ПРЕСТАВА.

У ПРЕПЛАТИ 29.

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 17. МАРТА 1879.

Први пут:

ВЕЛИКОВАРОШАНИ.

Шала у 4 чина, написао др. Ј. Б. Швајцер, превео П. Ј. Мостић.

О С О Б Е:

Јован Вердек, капетан ван службе	Лукић.
Клара, његова жена	С. Максимовићка.
Павлина Валденова, њезина сестра	М. Рајковићка.
Франц Тодор Македај, књиџар	Ружић.
Адолар Либстрај, богаташ селтерски	Рајковић.
Лиза, његова жена	Д. Ружићка.
Хуго Винген, потпоручик, њихов нећак	Десимировић.
Шарлота Вингенова, њихова нећака, хугова сестра	Б. Хаџићева.
Фриц Хаберланд, ђак	Добриниовић.
Леманка, удовица, праља	Ј. Поповићева.
Хулда, њезина кћи, служавка код Вердека	Л. Хаџићева.
Милер, помоћник код Македаја	Рајчевић.

Збива се у Берлину у данашње време.

У недељу 18. марта: „Стари вацлар“. Карактерна црта у 5 делова, од Карла Жујина и Рајнхарда, с немачког превео Д. Јоксић, музика од Ивана пл. Зајца.

Умољавају се поштовани претплатници, да би први а сада већ и други део своје претплате изволе исплатити у трговини браће М. Поповића.

Улазнице могу се добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.